

Standpuntnota Recycling Netwerk Rondetafelgesprek kunststofketen en zwerfafval 30-11-2017

De belangrijkste uitdaging voor de kunststofketen is om plastics zodanig toe te passen en te gebruiken dat ze niet langer in grote hoeveelheden weglekken in het milieu. De uitbreiding van statiegeld is de eerstvolgende belangrijkste stap die moet worden gezet.

Effect van statiegeld op zwerfafval

De studie “Kosten en effecten van statiegeld op kleine flesjes en blikjes” van CE Delft, in opdracht van het ministerie van Infrastructuur & Milieu, bevestigt dat statiegeld leidt tot 70 tot 90% minder flesjes en blikjes in het milieu. Dit effect sluit aan bij de kamerbrede belofte om 90% minder plastic flessen in 3 jaar tijd in het milieu te realiseren. Voormalig staatssecretaris Sharon Dijksma heeft namens de vorige regering beloofd om voor het einde van 2017 hiervoor een plan voor te stellen.

Volgens de statiegeldstudie bestaat ongeveer 40% van het volume van het zwerfafval uit flesjes en blikjes. Onderzoek van zwerfafvalraper Dirk Groot wijst zelfs uit dat 48% van gewicht van zwerfafval bestaat uit flesjes en blikjes.¹

Inmiddels blijkt ook dat de pilot Schoon Belonen slechts een marginaal effect op de hoeveelheid zwerfafval heeft en daarbij ontzettend duur is. De impact blijft beperkt tot een zeer klein oppervlakte, direct in buurt van verenigingen die deelnemen. **Schoon Belonen kan nooit landelijk dekkend worden.** Dat was nochtans de voorwaarde die staatssecretaris Wilma Mansveld stelde, toen het project startte.

De conclusie is dat behalve statiegeld, er geen enkel ander instrument bestaat dat de belofte van 90% minder plastic flessen in 3 jaar tijd in het milieu, kan inlossen.

Statiegeld leidt niet tot extra kosten

De statiegeldstudie toont ook aan dat de uitbreiding van statiegeld voor de bedrijven niets hoeft te kosten. De geschatte extra inkomsten (33 tot 121 miljoen euro) voor de bedrijven zijn gemiddeld hoger dan de geschatte extra uitgaven (10 tot 110 miljoen euro). Hierbij moet de kanttekening worden geplaatst dat de hoogste kosteninschatting uitgaat van het minst efficiënte en duurste systeem in Europa.²

De uitbreiding van het systeem wordt in belangrijke mate gefinancierd door het kleine deel consumenten dat de flesjes en blikjes niet inlevert. Zo betaalt de vervuiler de uitbreiding van het systeem.

---

¹ <http://zwerfinator.nl/rapportage-onderzoek-zwerfafval/>

² Dit is gebaseerd op Noorwegen waar er veel meer kleine supermarkten zijn dan in Nederland. In Noorwegen worden relatief weinig flesjes en blikjes per machine ingeleverd. In Nederland kan het veel efficiënter en dus goedkoper.

De studie van CE Delft toont ook aan dat gemeenten jaarlijks 80 miljoen euro kunnen besparen op het opruimen van plastic flesjes en blikjes. Statiegeld kan dus leiden tot een **verlaging van de belastingdruk** op overheden. Verdere effecten zijn een besparing van 3 tot 10 miljoen euro op het ledigen van openbare afvalbakken en een besparing van 3,5 tot 27 miljoen euro, veroorzaakt door de vermindering van de CO₂-uitstoot.

In landen met succesvolle statiegeldsystemen worden supermarkten door een centrale systeembeheerder vergoed voor de kosten die ze maken. In Noorwegen krijgen supermarkten gemiddeld 2,09 cent per blikje en 2,61 cent per flesje dat ze inzamelen (gebaseerd op cijfers uit 2016). Deze zogenaamde 'handling fee' ligt aan de basis van een eerlijk systeem en is **volledig kostendekkend**. Deze handling fee wordt betaald uit 3 inkomende geldstromen:

1. het deel statiegeld van flesjes en blikjes die niet worden ingeleverd;
2. de opbrengsten van de verkoop van ingezamelde materialen;
3. de bijdrage van producenten van 0,52 cent per blikje en 1,56 cent per flesje.³

Statiegeld is essentieel in een circulaire economie

Tot slot is statiegeld een vereiste voor een circulaire economie. Op dit moment gaat er nog altijd veel aluminium van blikjes verloren in verbrandingsovens, wat een negatieve klimaatimpact heeft. Daarnaast worden veel flessen gedowncycled tot straatmeubilair of polyester kleding, waar ze respectievelijk door weersinvloeden en in de wasmachine grote hoeveelheden plastic deeltjes loslaten in het milieu.

Enkel plastics uit een statiegeldsysteem mogen in contact komen met voedselproducten en dus ook met water of frisdranken. Statiegeld is daarom nodig om plastic flessen hoogwaardig te recyclen. Alleen dan kunnen we het aandeel recycled content in plastic flessen sterk verhogen naar 70 tot 80% en de CO₂-voetafdruk verlagen.

De vraag van het bedrijfsleven naar hoogwaardig gerecycled plastic groeit omdat ze haar impact probeert te verlagen. Aan deze vraag kan enkel voldaan worden met statiegeld. Op deze manier worden fossiele brandstoffen vervangen en wordt het recyclaat zodanig gebruikt dat het niet in het milieu terecht komt.

---

³ Cijfers zijn gebaseerd op rapportage van Infinitum: de systeembeheerder van het Noorse statiegeldsysteem.